

Po brexitu: Ustanovite podjetje v Veliki Britaniji!

Po sklenitvi novih trgovinskih sporazumov Velike Britanije z državami zunaj EU bi se določeni trgi, ki so bili doslej za podjetja bolj nedostopni, prek Velike Britanije bolj odprli.

Andreja Šalamun

Od prihodnjih britanskih potez je odvisno, koliko časa bo trajal postopek izstopa Britancev iz EU. Butters ocenjuje, da se lahko zavleče celo do leta 2019.

Foto: Žane Modic

»Slovenska podjetja se bodo najprej morala ukvarjati s pritiski na prodajne cene in ostalimi slastmi volatilnih valutnih razmerij,« pravi Matej Rogelj, namestnik direktorja CEMP na GZS.

»Še vsaj nekaj mesecev ne bo mogoče govoriti o možnih scenarijih izstopa Velike Britanije iz Evropske unije, saj je teh preveč,« meni Ben Butters iz Eurochambres. Odločitev Britancev obžaluje, a je prepričan, da je še prezgodaj ugibati o njenem vplivu na gospodarstvo.

Poznavalci omenjajo več scenarijev. Po enem ne bo bistvenih sprememb, saj da imajo Britanci odlične pogajalske sposobnosti, drugi pa pričakujejo veliko bolj zaostrene pogoje poslovanja.

Študija Global Counsel (2015) predvideva pet možnih scenarijev glede bodočih odnosov med Veliko Britanijo in Evropsko unijo. Po prvem, »norveškem modelu«, se Velika Britanija priključi evropskemu gospodarskemu območju in zadrži poln pristop do trgov ter sprejme pravila in standarde, ki veljajo v EU. Drugi, »turški model«, predvideva carinsko unijo brez notranjih carinskih ovir. Tretji, FTA model, pomeni urejanje odnosov s trgovinskimi sporazumi. Četrti, »švicarski model«, temelji na dogovorih na posameznih področjih. Peti oz. MTFN model pa uveljavlja klavzulo največjih ugodnosti. Ne zahteva skupnih standardov in ureditve, EU pa za Veliko Britanijo uveljavi zunanje carine za blago in storitve.

Poslovanje naj teče tako kot prej

Butters v tej fazi težko ocenjuje komercialne posledice izstopa, slovenskim podjetjem pa svetuje, naj s podjetji iz Velike Britanije še naprej poslujejo kot doslej. »Velika Britanija predlaga, da se uradni postopek ne začne, dokler ne bo izvoljen nov predsednik vlade, po njihovi oceni pa bi bilo smiselno počakati tudi na splošne volitve, do katerih naj bi prišlo jeseni,« pravi Butters. Postopek se tako lahko zavleče celo do konca trenutnega zakonodajnega EU obdobja sredi leta 2019.

Večno privlačna ekonomija

»Malo verjetno je, da bo Velika Britanija postala popolna ne-članica EU,« razmišlja Matej Rogelj, namestnik direktorja Centra za mednarodno poslovanje na GZS. Navsezadnje gre za svetovno konkurenčno ekonomijo, ki bo vedno ostala poslovno privlačna. »Trenutno lahko govorimo samo o hipnih posledicah,

ki so glede na ekonomske učbenike povsem jasne: vrednost funta je (začasno) padla, kar pomeni, da se je uvoz za Britance podražil, izvoz pa pocenil,« pravi Rogelj in doda, da se utegnejo slovenska podjetja, ki poslujejo z Britanijo, »najprej ukvarjati s pritiski na prodajne cene in ostalimi slastmi volatilnih valutnih razmerij«, medtem ko so ostale posledice izstopa Britancev bolj oddaljene.

Se bo treba privaditi oviram?

Rogelj meni, da lahko v prihodnosti podjetja naletijo na carinske ovire, ovire pri izvajanju del in storitev, delovnih dovoljenjih, transakcijskih stroških, pa tudi pri migracijah.

Maja Lapajne, direktorica marketinga v družbi Trimo, se strinja, da bodo učinki na naše gospodarstvo predvsem posredni »zaradi predvidenega vpliva na znižanje gospodarske rasti v naših glavnih trgovinskih partnericah«. »Tovrstna sprememba prinese negotovost v poslovni svet in zmanjšuje poslovni optimizem, ne samo v poslovanju z Veliko Britanijo, ampak tudi pri poslovanju s partnerji iz drugih držav,« pojasni. »A vendar gre za zmerni in ne kritični vpliv. Po ocenah mednarodnih ustanov naj bi brexit med letoma 2016 in 2018 evropski BDP skrčil

Foto: Depositphotos

za maksimalno en odstotek,« kar bodo po njenem mnenju posredno občutili tudi slovenski izvozniki.

»Ob tem je treba upoštevati, da je bila Velika Britanija po blagovni menjavi lani 14. najpomembnejša partnerica Slovenije, tako da lahko pričakujemo zmeren vpliv na poslovanje slovenskih izvoznikov. Novi pogoji sodelovanja, spremembe glede carin, uvoznih postopkov in podobno so namreč stvar pogajanj in jih ne bo moč določiti čez noč. Trenutno upad vrednosti britanskega funta glede na evro ni v prid podjetjem, ki izvažajo v Veliko Britanijo. Bojazen je tudi rast gospodarskega protekcionizma in ukrepi Velike Britanije za omejevanje trgovinskih tokov,« opozarjajo v Trimu.

Trimo pričakuje nemoten prehod blaga in storitev

V Trimu, ki mu prav Velika Britanija predstavlja enega najpomembnejših evropskih trgov, razmišljajo predvsem o vplivu izstopa na njihove kupce in dobavitelje. »Pričakujemo, da bo zagotovljen nemoten pretok blaga in storitev med državama,« so optimistični v Trimu, ki ima na Otoku lastno podjetje. Tega bodo zagotovo obdržali in še naprej širili obseg poslovanja.

Ocenjujejo, da bo brexit povzročil nekaj nihanj in sprememb, a da zaradi dobre prepoznavnosti njihovih izdelkov na Otoku ne bodo imeli večjih težav. »Lahko pa pričakujemo, da bodo zaradi negotovosti in padca optimizma podjetja bolj previdna pri načrtovanju in izvajanju investicijskih projektov, tudi gradbenih,« pravi Lapajnetova. Črna scenarija ne pričakujejo, »saj se tudi Velika Britanija ne želi odrezati od dostopa do tujih trgov«. Verjamejo, da bosta EU in Velika Britanija sčasoma sklenili sporazum za trgovinsko izmenjavo, ki bo omogočil obojestranski dostop do trga in ne bo postavil novih prevelikih ovir za poslovanje.

Informacije iščite pri svojih partnerjih

Slovenskim podjetjem, ki poslujejo z Veliko Britanijo, v Trimu svetujejo, da »nemoteno nadaljujejo načrtovano poslovanje, pozorno spremljajo dogajanje v tej državi in okrepijo komunikacijo s svojimi tamkajšnjimi poslovnimi partnerji in s partnerji na drugih evropskih trgih. Od njih lahko iz prve roke pridobijo najbolj kredibilne informacije o tem, kako konkretno bo brexit spremenil poslovno prakso.«

Medtem pa Peter Čas, glavni direktor družbe Ravne Systems, podjetnikom, ki poslujejo z Veliko Britanijo, svetuje, naj tam odprejo svoje podjetje, če ga še nimajo. »Ker imamo v Veliki Britaniji svoje podjetje, izstop ne bo imel večjega vpliva na naše poslovanje na tem trgu. A zaradi (trenutno) bistveno slabšega tečaja funta, se je naša konkurenčnost na tem trgu znižala. Poleg tega so kupci v Veliki Britaniji postali bolj previdni oziroma čakajo z naročili, predvsem zaradi negotovosti glede tečaja funta,« je povedal Čas. Dodal je, da veliko delajo za reciklažno industrijo, ki jo regulira evropska okoljska zakonodaja, zato bi lahko na njihovo poslovanje vplivala tudi

morebitna drugačna zakonodaja Velike Britanije na tem področju.

Nižje povpraševanje in višji stroški

Čas ocenjuje, da bi se lahko po izstopu Velike Britanije znižalo povpraševanje, kar bi lahko imelo vpliv tudi na rast slovenskega gospodarstva. Prepričan je, da se bodo administrativni stroški poslovanja z Veliko Britanijo zvišali, da bodo birokratske ovire negativno vplivale na dobavne roke, višji pa bodo tudi stroški logistike. »Področij, na katerih bi bilo sodelovanje olajšano, ne vidimo,« je dejal Čas. Priznal pa je, da bi se jim lahko po sklenitvi novih trgovinskih sporazumov Velike Britanije z državami zunaj EU določeni trgi, ki so bili doslej zanje zaprti, prek podjetja v Veliki Britaniji, odprli.

Da lahko ob izstopu Velike Britanije iz EU pričakujemo veliko negotovosti, ugotavlja tudi Dušica Radjenović, direktorica prodaje v Skupini SIJ. »Predvsem pri carinah in odnosu do izvoznikov v smislu protekcionizma proizvajalcev iz Velike Britanije,« pravi in doda, da se bodo morali na takšne razmere prilagoditi. Velika Britanija je namreč tudi pomembna proizvajalka in porabnica jekla, zato lahko vsi negativni ukrepi na tem področju pomembno vplivajo na razmere na evropskem jeklarskem trgu.

V GKN Driveline Slovenija trenutno s podjetji v Veliki Britaniji ne poslujejo, vendar bodo s prodajo izdelkov kmalu vstopili na angleški trg. Ocenjujejo, da izstop kljub temu ne bo imel pomembnejšega vpliva na njihovo podjetje. »Tudi naši lastniki, GKN, ocenjujejo, da bo GKN v naslednjih letih rasel in se razvijal na tem trgu,« je dejal Franc Orešnik iz GKN Driveline Slovenija. **gg**

Foto: Peter Irman

Peter Čas, glavni direktor družbe Ravne Systems, podjetnikom, ki poslujejo z Veliko Britanijo, svetuje, naj tam odprejo svoje podjetje, če ga še nimajo.

Tektonske spremembe v EU in Združenemu Kraljestvu?

»Velika Britanija je pomemben trgovinski partner Slovenije, a morda bodo bolj neprijetne posredne posledice brexita,« razmišlja Matej Rogelj. »Tudi druge članice bodo morda želele Evropo »a la carte« in kakšne posebne statute. Grčija bi lahko na primer ugotovila, da se iz EU vendarle da izstopiti in da morda ob vsem turističnem potencialu ni treba tolči revščine po evropskem diktatu,« navaja. Sprašuje se tudi, ali se bo morda oblikovalo »notranje jedro« starih članic, ki se bodo razvijale po svoji poti in s svojo hitrostjo, nasproti pa bi jim stale države višegrajske skupine. »Nekaj se tudi že govori o povezovanju držav med Baltikom, Črnim morjem in Jadranom ...,« našteva Rogelj in doda, da bi morebitni premiki in hotenja otežili tekoče poslovanje in strateško načrtovanje, »še zlasti za ekonomijo, ki je ne bo nihče vprašal, kam bi šla, ampak bo vesela, če bo lahko kar nekam padla«.

Po brexitu so se oglasile nacionalistične stranke v državah EU in zahtevale podoben referendum. Med prvimi so bili Francozi. Sledili so jim Nizozemci, a je njihov parlament to možnost z veliko večino zavrnil, ker naj zakonsko ne bi bil mogoč. Podpise za referendum naj bi zbirali tudi na Slovaškem.

Drugo vprašanje je povezano z dogajanjem znotraj Velike Britanije. Škoti že napovedujejo nov referendum o odcepitvi od Velike Britanije. Radi bi se priključili EU, česar si želijo tudi prebivalci Severne Irske. Nekateri napovedujejo, da bi lahko brexit pomenil konec Velike Britanije.